

Αριθμός σειρᾶς καὶ ὄνομα προ- τανείας	Αριθμὸς ἡμέρας προτανείας	Μήνας ἡμέρας προτανείας	Πρώτη ἡμέρα προτανείας	Εξισώσεις	Μαρτυρίαι
I	—	36	Ἐκστ. 30	Ἐκατ. 1	— IG., II ² , 1589
II	—	29	Μετ. 29	Μετ. 7	—
III	—	29	Βοηδ. 30	Βοηδ. 7	—
IV	—	29	Πυαν. 29	Πυαν. 6	—
V [Αἰαντίς Λεωντίς]	29 ḥ 28	Μαι. 30	Μαι. 6	(1), (1')	IG., II ² , 456 καὶ 464
VI Ἀντιοχίς	27 ḥ 28	Ποσ. 29	Ποσ. 5 ḥ 4	(7)	» » 464 καὶ Βίοι X Ρητόρων 852 A
VII Ἀντιγονίς	34	Γαμ. I, 30	Γαμ. I, 3	(2), (2')	IG., II ² 458
VIII —	34	Γαμ. II, 29	Γαμ. II, 7	—	—
IX [Δημητριάς]	35	Ἀνθ. 30	Ἀνθ. 12	(3), (3'), (4')	IG., II ² , 459 <i>Hesperia</i> II 398
X Ἰπποθωντίς	34	Ἐλαφ. 30	Ἐλαφ. 17	(6), (6')	SEG III, 86, IG., II ² , 461
XI —	33	Μουν. 29	Μουν. 21	—	—
XII Πανδιονίς	35	Θαργ. 30	Θαργ. 25	(5), (5'), (6)	IG., II ² , 460 καὶ 455
		Σκιρ. 29			
	384		384		

Ἐπιτραπήτω μοι νὰ νομίζω, ὅτι τὰ προηγουμένως μελετηθέντα δεδομένα τοῦ τοῦ ἔτους τοῦ Ἀναξικράτους ἀρμόζουν πληρέστερον πρὸς τὸ ἄνω διάγραμμα ἢ πρὸς τὰ ἄλλα, τὰ μέχρι τοῦδε προταθέντα καὶ εἰς ἐμὲ γνωστά.

ΝΙΚΟΥ ΒΕΗ.—Περὶ τοῦ Θεσσαλικοῦ Κτηματολογίου τῶν χρόνων τῆς Τουρκοκρατίας*.

ΟΦΘΑΛΜΟΛΟΓΙΑ.—Παρατηρήσεις τινὲς ἐπὶ τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ ἀμφι-
βληστροειδοῦς, ὑπὸ Γ. Φ. Κοσμετάτου.

Εἰς δύο προηγουμένας ἡμένων ἀνακοινώσεις ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ (*Πρακτικά*, ἔτ. 1935, σ. 442 καὶ ἔτ. 1936, σ. 490) περιεγράψαμεν τὰ πρῶτα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα, ἃτινα εἴχομεν ἐν τῷ Ὁφθαλμιατρείῳ Ἀθηνῶν (*Ὀφθαλ. Κλιν. τοῦ Πανεπιστημίου*) ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν διὰ θερμοκαυτηριάσεως χειρουργικὴν μέθοδον κατὰ Gonin καὶ τὴν δι' ἡλεκτροπηγίας (διαθερμίας) κατὰ τὴν μέθοδον Weve θεραπείαν τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Αἱ μέθοδοι αὗται βασίζονται ἐπὶ τῆς ἀναζητήσεως καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς κατὰ

* Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.

τὴν ἀποκόλλησιν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς παρατηρουμένης ρωγμῆς καὶ τῆς ἀποφράξεως ταύτης διὰ μιᾶς τῶν ἀνωτέρω χειρουργικῶν μεθόδων.

Κατὰ τὴν σημερινὴν ἀνακοίνωσιν ἡμῶν θὰ περιγράψωμεν δι’ ὀλίγων παρατηρήσεις τινὰς βασιζομένας ἐπὶ 310 ἐγχειρήσεων, γενομένας ὑπὲρ ἔμοις καὶ τῶν ἐπιμελητῶν μου ἀπὸ τοῦ 1935 - 1945 ἐν τῷ Ὀφθαλμιατρείῳ, θὰ περιορισθῶμεν δὲ εἰς δύο, τις ἀφορᾷ 1) εἰς τὴν σημασίαν τῆς ἀνευρέσεως τῆς ρωγμῆς τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ τὸν ἀκριβῆ ἐντοπισμὸν ταύτης καὶ 2) τὰ μεραπευτικὰ ἀποτελέσματα, ἀτινα ἕσχομεν διὰ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς νεωτέρας ταύτης ἐγχειρήσεως τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς.

Ἀνεύρεσις καὶ ἐντόπισις τῆς ρωγμῆς. — Διὰ τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ἐγχειρήσεως τῆς ἀποκολλήσεως κανὸν ἀπαράβατος εἶναι ἡ ἀνεύρεσις τῆς ρωγμῆς καὶ ἡ ἀκριβῆς ἐντοπισις αὐτῆς. Ἡ ρωγμὴ συνήθως ἀνευρίσκεται εὐκόλως διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου, κυρίως δ’ ὅταν πρόκειται περὶ προσφάτων περιπτώσεων. Ἐπὶ παλαιοτέρων ὅμως τοιούτων ἔνεκα τῆς ἐπεκτάσεως τῆς ἀποκολλήσεως καὶ τῶν σχηματιζομένων πολλῶν πτυχῶν εἰς τὸν ἀμφιβληστροειδῆ καθὼς καὶ τῆς ἐπερχομένης σὺν τῷ χρόνῳ θολερότητος τοῦ ὑαλοειδοῦς, αἱ ρωγμαὶ δυσκόλως ἀνευρίσκονται, πρέπει δὲ ὁ ἀσθενὴς νὰ παραμείνῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας κλινήρης καὶ ἀκίνητος, διόπτες ἀπορροφουμένου ἐν μέρει τοῦ ὑγροῦ τῆς ἀποκολλήσεως καὶ ἀποπλατυνομένων τῶν πτυχῶν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, δυνατὸν εἶναι ν’ ἀναφανῶσιν αἱ ρωγμαὶ.

Ἄλλὰ καὶ ἡ σὺν τῷ χρόνῳ ἐπερχομένη, ὡς ἐκ τῆς κατακλείσεως, διαύγεια τοῦ ὑαλοειδοῦς, καθὼς καὶ ἡ ταυτόχρονος χρῆσις τῶν ὑάλων Lindner συντελοῦσιν εἰς τὴν εὐχερεστέραν ἔξερεύνησιν τοῦ βυθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἀνεύρεσιν τῆς ρωγμῆς.

Δέον νὰ προσθέσωμεν ὅμως δτὶ εἰς τινὰς περιπτώσεις, ὡς ἐβεβαιώθημεν περὶ τούτου καὶ ἡμεῖς, παρ’ ὅλας τὰς ἐπανειλημένας καὶ τὰς λεπτομερεῖς ἔξετάσεις τοῦ βυθοῦ τοῦ ὀφθαλμοῦ, ρωγμαὶ δὲν ἀνευρίσκονται, ἐπειδή, ὡς σπανίως συμβαίνει, δὲν ὑπάρχουσι τοιαῦται. Ἀλλοτε πάλιν ὑπάρχει μὲν ρωγμή, μὴ ἐπακολουθουμένη ὅμως ἀπὸ ἀποκόλλησιν. Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην περίπτωσιν πᾶσα ἀπόπειρα χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως ἀποβαίνει ἀσκοπος, διότι ἐκτιθέμεθα εἰς βεβαίαν ἀποτυχίαν. Εἰς δὲ τὴν δευτέραν περίπτωσιν, ὅταν δηλαδὴ ὑφίσταται μὲν ρωγμή, ὁ ἀμφιβληστροειδῆς ὅμως δὲν ἔχει ἀποκολληθῆ, ἡ ἐγχειρησίς ὁπωσδήποτε ἐπιβάλλεται, ἀν καὶ εἰς τρεῖς τοιούτου εἴδους περιπτώσεις, τὰς ὁποίας ἡδυνήθημεν νὰ παρακολουθήσωμεν ἐπὶ 2-3 ἔτη, τῶν ἀσθενῶν μὴ δεχθέντων τὴν ἐπέμβασιν, ὁ ἀμφιβληστροειδῆς δὲν ἀπεκολλήθη, ἡ δὲ κατάστασις τελικῶς ἐσταθεροποιήθη. Αἱ εἰδικαὶ αὕται καὶ σπανιώταται περιπτώσεις δύνανται νὰ ἔξεγγυθῶσι δι’ αὐτομάτου λάσεως προκληθείσης διὰ χοριοαμφιβληστροειδικῆς συμφύσεως γενομένης κατὰ τὴν περιοχὴν τῆς ρωγμῆς, ἥτις ἡμπόδισε τὴν διείσδυσιν ὑγροῦ ὑπὸ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ καὶ ἀπεσοβήθη ὥστε καταστρέψει τοῦ χιτῶνος τούτου.

Μὲ ὅλην ὅμως τὴν αὐτόματον οὔτως εἰπεῖν ἵσσιν τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων, δὲν πρέπει νὰ θεωρήσωμεν ταύτην ώς κανόνα καὶ ν' ἀναβάλωμεν ἢ καὶ ἀποφύγωμεν τὴν κειρουργικὴν ἐπέμβασιν μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἡ κατάστασις τῆς παθήσεως δύναται νὰ σταθεροποιηθῇ.

Εἰς τὰς περιπτώσεις ἔκείνας καθ' ἃς παρατηρεῖται ἐντελῆς ἔλλειψις ρωγμῆς, ἀτε μὴ ὑφισταμένης τοιαύτης, ἢ ἀποκόλλησις δύναται νὰ ἔξηγηθῇ καθ' ἡμᾶς καὶ ἀλλον τρόπον ἢ διὰ τοῦ συνήθως παραδεεγμένου, δηλαδὴ διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῆς ρωγμῆς. Οὕτως ἡμεῖς παραδεχόμεθα ὅτι ἡ ἀποκόλλησις τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς ἄνευ ρωγμῆς ἐπέρχεται συνεπείᾳ συσσωρεύσεως ὑγροῦ μεταξὺ τοῦ μελαγχρόου ἐπιθηλίου καὶ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἐκκρινομένου ἐκ τοῦ ἐν λόγῳ ἐπιθηλίου. Τὴν ἀποψίν μας ταύτην ἀνεφέραμεν ἐν μιᾷ τῶν προηγουμένων ἀνακοινώσεων ἡμῶν (*Πρακτικὰ Ἀκαδημίας*, 1936, σ. 493 καὶ *Archives d'Ophthalmologie*, 1937, σ. 584 (ὑπεστηρίχθη δὲ καὶ ὑπὸ τοῦ Φρονιμοπόλου εἰς σχετικὴν αὐτοῦ ἐργασίαν ἐπὶ τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ ὑαλοειδοῦς (*Πρακτικὰ Ἑλλ. Ὀφθ. Εταιρείας*, 1942, σ. 133-166). Ἡ ἐν λόγῳ ἐκκριτικὴ ἰδιότης τοῦ μελαγχρόου ἐπιθηλίου ἀπεδείχθη ὅριστικῶς ὑπὸ τοῦ Koyanagi, ὅστις ἀνεκοίνωσε σχετικὴν ἐργασίαν περὶ τοῦ θέματος τούτου εἰς τὸ Διεθνὲς Συνέδριον τῆς Ὀφθαλμολογίας ἐν Καΐρῳ τὸν Δεκέμβριον τοῦ ἔτους 1937. Ἐν πάσῃ περιπτώσει ἡ πρόγνωσις τῆς ἀποκολλήσεως ἄνευ ρωγμῆς εἶναι σοβαρά, δεδομένου ὅτι πρὸς τὸ παρόν τούλαχιστον δὲν δυνάμεθα νὰ ἐφαρμόσωμεν τὴν συνήθης εἰς τὴν πάθησιν ταύτην ἐφαρμοζομένην κειρουργικὴν ἐπέμβασιν.

Ἐντόπισις τῆς ρωγμῆς.—Οἱ ἀρχικὸς ὑπὸ τοῦ Gonin ἐπινοηθεὶς τρόπος τοῦ καθορισμοῦ τῆς ἐντοπίσεως τῆς ρωγμῆς, ἥτοι ἡ καταμέτρησις τῆς ἀποστάσεως τῆς τελευταίας ἀπὸ τῆς πριονωτῆς περιφερείας τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς διαμέτρου τῆς ὀπτικῆς θηλῆς, ἔδωκε ἀριστα ἀποτελέσματα σχεδὸν κυρίως εἰς τὸν Gonin, οὐχὶ δὲ καὶ εἰς ὅλους τοὺς ὀφθαλμολόγους, δι' αὐτὸν καὶ ἐγκατελείφθη δλίγον κατ' ὀλίγον ἀντικατασταθεὶς δι' ἑτέρων μεθόδων προσιτῶν εἰς ὅλους, ἥτοι 1) τῆς ἐντοπίσεως τῆς ρωγμῆς διὰ τοῦ περιμέτρου, ἢν μέθοδον ἐφαρμόζομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ 2) τῆς διὰ τοῦ διασκληρικοῦ φωτισμοῦ τῆς ρωγμῆς διὰ τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς ἐγχειρήσεως, ὅπότε ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τοῦ σκληροῦ χιτῶνος φωτεινὸς κῶνος, ὅστις ἀντιστοιχεῖ εἰς τὴν ρωγμήν (μέθοδος Weve-Lindner).

Τὸν τελευταῖον τούτον τρόπον προσεπαθήσαμεν νὰ βελτιώσωμεν, κατορθώσαντες νὰ φωτίζωμεν διὰ καταλλήλων κινήσεων τοῦ ὀφθαλμοσκοπίου ἐντονώτερον τὸν φωτεινὸν κῶνον ἐπὶ τοῦ σκληροῦ τὸν ἀντιστοιχοῦντα εἰς τὴν ρωγμήν. Οὕτω καθιστῶμεν εὐκρινεστέραν ταύτην καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς καὶ εὐκολύνομεν μεγάλως τὴν ἐφαρμογὴν τῶν ἡλεκτροπηγίῶν.

“Απαξί καθορισμένης τῆς ἐντοπίσεως τῆς ρωγμῆς ἐφαρμόζομεν ἀμέσως τὰς

ήλεκτροπηξίας περὶ τὴν ρωγμὴν εἰς τρόπον, ώστε αὕτη νὰ περιχαραχθῇ καὶ νὰ ἐπέλθῃ συμφυτικὸν φράγμα μεταξὺ τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς καὶ τοῦ χοριοειδοῦς, ἐμποδισθῇ δὲ ἡ περατέρω διείσδυσις τοῦ ὑαλοειδοῦς σώματος ὑπὸ τὸν ἀμφιβληστροειδῆ, τελικῶς δὲ νὰ ἐπανέλθῃ οὗτος εἰς τὴν προτέραν αὐτοῦ φυσιολογικὴν θέσιν (ἐπανασυγκόλλησις). Περὶ τῶν λεπτομερειῶν τῆς ἐγχειρήσεως τῆς ἀποκολλήσεως καὶ περὶ τινῶν ιδίων τροποποιήσεων, ἀτινας ἐπιφέρομεν ἀναλόγως τῶν περιπτώσεων, καὶ τὰς ὅποιας ἀπεκτήσαμεν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ διὰ τῆς πείρας, δὲν θ' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα, διότι αὗται ἐνδιαφέρουσι κυρίως τοὺς εἰδικούς.

Τὸ κυριώτερον ὅμως καὶ γενικωτέρου ἐνδιαφέροντος σημεῖον εἶναι τὰ ἐκ τῆς νεωτέρας ταύτης ἐγχειρήσεως ἐπερχόμενα θεραπευτικὰ ἀποτελέσματα.

‘Ως προκύπτει ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε δημοσιευθεισῶν στατιστικῶν τὸ ποσοστὸν τῆς ἐπιτυχίας τῆς ἐγχειρήσεως τῆς ἀποκολλήσεως τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς δέον νὰ ὑπολογισθῇ γενικῶς εἰς 70 %. Τοιοῦτο δὲ εἴχομεν καὶ ἡμεῖς ἐπὶ τῶν 310 χειρουργηθέντων ἡμετέρων ἀσθενῶν. Ἐάν ἐδημοσιεύθησαν εὐάριθμοί τινες στατιστικαὶ ἐν τῷ ἔξωτερικῷ ἀναβιβάζουσαι τὸ ποσοστὸν εἰς 90 %, τοῦτο πρέπει νὰ ἀποδοθῇ εἰς τὴν ἐπιλογὴν τῶν πρὸς ἐγχειρήσιν περιπτώσεων. Ἐπτὰ ἐκ τῶν ἀνωτέρω περιπτώσεων ἀφεύρων κεντρικὴν ρωγμὴν, ἥτοι κατὰ τὴν χώραν τῆς ὡχρᾶς κηλίδος. Αἱ ἐπεμβάσεις αὗται εἶναι ἐκ τῶν δυσκολωτέρων.

Δι’ ὅτι ἀφορᾷ τέλος εἰς τὰ αἰτια τῆς παρατηρουμένης ἐνίστε ἀποτυχίας τῆς ἐγχειρήσεως, ταῦτα δέον ν’ ἀποδοθῶσιν: 1) εἰς τὸ ὅτι πολλοὶ ἀσθενεῖς δὲν προσέρχονται ἐγκαίρως εἰς τὸν ἴατρὸν ἥ καὶ ἀναβάλλουσι τὴν ἐγχειρήσιν ἐνεκα τοῦ ὄποιου ἐπιδεινοῦται ἡ πάθητις. ἥ δὲ ἐγχειρήσις γινομένη βραδύτερον ἔκτελεῖται ὑπὸ δλιγάτερον καλάς συνθήκας· 2) εἰς τὸ ὅτι ἀσθενεῖς τινες μὴ ἔχοντες οὐδεμίαν κυριαρχίαν ἐπὶ τοῦ ἑαυτοῦ των δὲν συμμορφοῦνται πρὸς τὴν μετὰ τὴν ἐγχειρήσιν συνιστωμένην ἀκινησίαν καὶ 3) εἰς τὴν ἐνίστε παρατηρουμένην ἔκφυλιστικὴν κατάστασιν τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, κυρίως εἰς τὰ ἡλικιωμένα ἀτομα, ἥτις ἀφ’ ἐνὸς μὲν ἐμποδίζει τὴν ἐπαναφορὰν (ἐπανασυγκόλλησιν) τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς εἰς τὴν φυσιολογικὴν αὐτοῦ θέσιν, ἀφ’ ἐτέρου δὲ προκαλεῖ ἐνεκα συρρικνώσεως τοῦ χιτῶνος τούτου ρῆξιν αὐτοῦ εἰς ἔτερα μέρη.

Μὲ δῆλην ὅμως τὴν μὴ κατὰ 100 % ἐπιτυχίαν τῆς ἐγχειρήσεως ταύτης, τὸ ποσοστὸν 70 % τῶν θεραπευομένων ἀσθενῶν ἔξ ἀποκολλήσεως τοῦ ἀμφιβληστροειδοῦς, δέον τὰ θεωρηθῆ ὡς σπουδαῖον, ἐὰν λάβωμεν ὑπὸ ὅψιν ὅτι τὸ νόσημα τοῦτο πρότινων ἀκόμη ἐθεωρεῖτο ὡς ἀνίατον, οἱ δὲ πάσχοντες ἥσαν καταδικασμένοι εἰς τελείαν τύφλωσιν.

ΓΡ. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ.—*Μάξιμος δ Γραικὸς καὶ αἱ κλασσικαὶ σπουδαὶ ἐν Ρωσίᾳ**.

* Θὰ δημοσιευθῇ προσεχῶς.